

Gulrust i øko-hvede og tritiale

Der er ikke for nylig fundet nye smitteracer med gulrust i forhold til dem der har været i Danmark det seneste år, men den milde vinter har dog givet gunstige forhold for overlevelse af gulrust.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Det giver en øget risiko for smitte med gulrust fra starten af dyrkningssæsonen.

Af de sorter, der dyrkes økologisk, er der generelt god resistens over for gulrust i vinterhvede, vintertritiale samt vårtritiale. Flere af de vårhvedesorter, hvor der udbydes økologisk udsæd til foråret 2014, har under massivt smittepres vist sig at være modtagelig over for gulrust. Det anbefales derfor at sprede risikoen i vårhvede ved ikke kun at vælge de modtagelige sorter. Kornet må godt få en lille smule gulrust, men vi anbefaler, at procentdelen af angreb i vintersæd ikke er over 7 pct. angrebet bladareal og i vårsæd ikke over 4 pct. angrebet bladareal.

Aarhus Universitet, Flakkebjerg har i markforsøg i 2013 smittet en række sorter af vår- og vinterhvede samt vinter- og vårtritiale med forskellige racer af gulrust. Nedenfor er angivet procent dækning med gulrust på de 3-4 øverste blade for vinter- og vårhvede, samt vinter- og vårtritiale for de sorter der dyrkes økologisk.

Dette projekt medfinansieres af "Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, (GUDP) under Fødevareministeriet.

Vinterhvede

Som det ses i tabel 1 har sorter af vinterhvede, der dyrkes økologisk i Danmark, en moderat resistens mod de gulrust racer, der er mest udbredte, men KWS Dacanto og Tabasco kan godt få noget gulrust.

Tabel 1. Markforsøg med vinterhvede i dansk sortsafprøvning. Procent dækning af gulrust på 3-4 øverste blade efter smitte med forskellige smitteracer af gulrust, AU-Flakkebjerg 2013.

Sort	Gulrustrace	
	Ambition race	Oakley race
Ellvis	0,0	0,1
KWS Dacanto	0,4	3,2
Mariboss	0,0	0,0
Tabasco	0,4	4,8

Vintertritiale

De fleste tritialesorter har en effektiv resistens mod gulrustsmitte af racen Oakley, men er mere modtagelige over for gulrust racen Ambition (se tabel 2). Generelt angribes nuværende modtagelige tritiale-sorter dog langt mindre af Ambitionracen, sammenlignet med den aggressive tritiale race, som var udbredt i årene 2009-2011. Men når der er tale om økologisk dyrkning, er det svært at være for forsigtig med gulrust, og derfor bør sorterne Gringo og Amarillo ikke være førstevalg til vintersæd til efteråret.

Resistensen i den voksne plante over for gulrust, der tidligere er set i sorten Tulus og til dels Ragtac, forventes også at optræde det kommende forår. Dog er der i nogle tilfælde set meget aksangreb i sorten Ragtac. Gringo forventes også at udvise en form for voksen-plante resistens, men mindre effektiv end Tulus.

Tabel 2. Markforsøg med vintertritiale. Procent dækning af gulrust på 3-4 øverste blade efter smitte med forskellige smitteracer af gulrust, AU-Flakkebjerg 2013.

Sort	Gulrustrace	
	Ambition race	Oakley race
Amarillo 105	6,5	0,4
Empero	4,0	0,3
Gringo	8,2	0,7
Ragtac	1,9	0,0
Tulus	4,1	0,8

Vårhvede og vårtritiale

Tilsvarende forsøg med gulrust i vårhvede og vårtritiale i 2013 var kendetegnet ved et meget højt smittetryk og ditto angrebsgrad, som ses i tabel 3 og 4. Angrebet må betragtes som en slags 'worst case' for gulrust i vårhvede og vårtritiale. Angrebene er dermed kraftigere, end hvad der normalt kan forventes i vårhvede og vårtritiale under danske forhold, med mindre afgrøden ligger i umiddelbar nærhed af vinterhvede/tritiale med kraftigt angreb af gulrust.

Af vårhvedesorterne er det især Dacke, Sonett og Økilde, der viste sig at have en moderat god resistens under det høje smittetryk. Vårhvedesorterne Amaretto, Eminent, Hamlet og Katoda må anses for at være stærkere modtagelig over for gulrust under højt smittetryk. I observationsparcellerne, hvor smittetrykket har været mindre, var det især Amaretto og Katoda, der blev angrebet af gulrust, mens der kun blev registreret meget lidt gulrust i Hamlet og Sonett. Dermed ser det ud til, at sorterne Hamlet og Sonett stadig er mindre modtagelige over for gulrust end Amaretto og Katoda under markforhold.

Tabel 3. Markforsøg med vårhvede i dansk sortsafprøvning. Procent dækning af gulrust på 3-4 øverste blade efter smitte med forskellige smitteracer af gulrust, AU-Flakkebjerg 2013.

Sort	Gulrustrace			
	Ambitionrace	Kranich race	Cardos race	Aggressiv tritiale race
Amaretto	18,3	8,6	9,5	6,3
Dacke	5,9	1,2	7,3	1,3
Eminent	22,8	16,1	4,7	8,8
Hamlet	19,2	6,2	11,3	2,5
Katoda	18,9	2,4	3,7	4,3
Sonett	1,6	7,2	3,1	4,9
Taifun	8,9	13,3	4,9	5,5

Økilde	4,9	6,8	2,6	1,4
Ølandshvede	9,7	14,5	3,7	7,6

Vårtriticale

Som det ses i tabel 4 havde de fleste af de økologisk dyrkede vårtriticalesorter en god resistens mod gulrust under det høje smittetryk. Nagano er undtagelsen, der er modtagelig over for flere af gulrustracerne.

Tabel 4. Markforsøg i vårtriticale. Procent dækning af gulrust bedømt på 3–4 øverste blade efter smitte med fire forskellige smitteracer af gulrust, AU-Flakkebjerg 2013.

Sort	Gulrustrace			
	Ambition-race	Kranich-race	Cardos-race	Aggressiv triticale-race
Amarillo 105	4,1	0,4	2,5	0,3
Dublet	4,0	3,8	0,2	0,4
Nagano	8,9	6,1	19,2	3,8
Nilex	2,1	0,2	2,1	0,1